

NINA LYKKE DIN CAUZE NATURALE

ROMAN CU MEDICI

Traducere din norvegiană și note de
IVONA BERCEANU

HUMANITAS
fiction

Pentru Ella și Alba

În spatele frumoasei vieți cotidiene pe care o proiectăm în exterior există un mic spirit neîmblânzit; deși ne prefacem că nu-l vedem, este o forță care trezește la viață poftele carnale și, la intervale regulate, zdrobește total simțul decenței, inclusiv în cazul celor mai cuviincioși oameni.

DOMENICO STARNONE

Nimeni nu cunoaște curenții de adâncime ai populației așa cum îi știe un medic de familie. M-am confruntat cu de toate: fără glucoză, fără lactoză, fără zahăr, chestiuni dezbătute pe internet și la fiecare al doilea articol de fond din ziare, care îi fac pe oamenii sănătoși să creadă că, dacă încetează să consume pâine sau brânză, totul se va rezolva. Cei de vârstă medie nu înțeleg de ce sunt tot timpul obosiți. „Pentru că începeți să îmbătrâniți“, le zic eu, dar ei cred că treaba asta cu îmbătrânirea nu se aplică în cazul lor, așa cum nici moartea nu se aplică în cazul lor. Li se pare firesc ca trupul să le funcționeze fără să scârțâie din încheieturi și sunt surprinși în ziua în care el, corpul, nu mai răspunde comenzilor la fel ca înainte. Ziua în care materiile fecale refuză să iasă, somnul refuză să vină sau mușchii nu vor să coopereze. „Patruzeci și șapte nu înseamnă că ești bătrân“, spune pacientul în vârstă de patruzeci și șapte de ani. „Ba da“, îi zic eu, „la patruzeci și șapte de ani ești destul de bătrân ca organismul să nu mai funcționeze ca înainte“. Dar ei nu vor să accepte una ca asta. Așa că își văd de viața lor la fel ca până atunci, apoi își cumpără un anumit tip de suc sau de pulbere verde de pe internet, sau găsesc o dovadă că sunt alergici la ceva sau prezintă intoleranță la vreun fel de mâncare, astfel încât să-și poată continua viața în același mod. Totul se

rezumă atunci la a bea acel suc, la a consuma acea pulbere, la eliminarea vreunui aliment de bază din dietă sau la a se feri de orice tip de blană.

Nu ascultă de mine când le spun că trebuie să se calmeze, să se mulțumească totuși cu situația dată, să mănânce variat și să facă mișcare, în ordinea aceasta. Mi-e lehamite să repet aceleași lucruri, și lor le este lehamite să le tot audă, dar acesta este adevărul, iar adevărul este plictisitor.

E vineri dimineață, ora opt fără cinci. În cinci minute începe distracția. „Trimiteți dușmanul înăuntru“, cum obișnuiește să spună un coleg al meu. Și chiar și acum, după atâția ani de practică, obișnuiesc să stau la biroul din poli-clinică, la etajul al treilea dintr-un fost bloc din piațeta Solli, și, dintr-odată, nu înțeleg de ce sunt oameni afară care așteaptă să intre în cabinetul meu. Și-au luat liber de la muncă să vină încoace. Dar oare de ce? Am mintea goală și liniștită. Pe birou se află niște hârtii, un monitor, lângă el, un stetoscop, undeva mai departe e un fel de mașinărie mare pe roți, dar la ce bun toate acestea, toate lucrurile astea, și ce ar trebui să se întâmple aici? La ce se așteaptă lumea? De ce mă aflu aici? În partea stângă e fereastra, în spatele meu, biblioteca, plină cu reviste și cărți; în mijlocul peretelui din fața mea, planșe cu reprezentările corpului omenesc – totul arată ca biroul unui medic, dar unde este medicul? Doar eu sunt aici. Unde sunt adulții, și cum am aterizat eu în locul ăsta? Trebuie să fie o neînțelegere la mijloc. Poate că nu-mi rămâne decât să plec. Să mă prefac că merg la baie, să mă furișez pe lângă cei care așteaptă afară și să dispar.

Dar apoi lumea începe să pătrundă în punctul meu focal și eu străbat cabinetul și deschid ușa, invit primul pacient al zilei, evident că asta fac, reiau fluxul obișnuit al lucrurilor, și în câteva minute deja sunt echipată cu o mânășă pe care

o ung cu gel, iar în fața mea, pe masa de consultații, se află un bărbat întins pe o parte, cu pantalonii dați jos până la genunchi și cu spatele alb întors către mine, iar când îi îndepărtez șuncile, văd și miros că el nu s-a șters cum trebuie, mda, de fapt nu s-a șters *deloc*, după cea mai recentă vizită la toaletă, chiar dacă știa că urmează să vină la doctor din cauza hemoroizilor și a mâncărimilor anale, și totuși nu am nici o problemă să mă comport cu profesionalism și să pun diagnosticul de hemoroizi, după care, cu calm, să introduc un deget și să-i palpez rectul și prostata, dacă tot sunt acolo, apoi să-mi retrag degetul, să arunc mănușile, să merg la chiuvetă și să execut o spălare strașnică, aproape chirurgicală, a mâinilor, și pe urmă să dau cu trei fâsuri de soluție antibacteriană.

— Sper că e în regulă dacă deschid geamul, îi spun. Trebuie să aerisesc puțin aici.

Între timp el s-a îmbrăcat. Iată-l acum șezând pe scaun în fața mea, și pare un cetățean obișnuit, cu formațiuni alb-roșii înconjurându-i rectul nespălat, ascunse din nou în perechea lui de pantaloni călcați la dungă.

— Îmi cer scuze, dar nu am curajul să mă șterg ca lumea, îmi este atât de frică să nu se spargă.

— E în regulă.

„Nu, nu este în regulă“, îl aud pe Tore zicând.

Tore e un schelet de om în mărime naturală care se află în colț, între chiuvetă și ușă. Este făcut din plastic, fiind singurul martor care vede ce se petrece aici. Când l-am cumpărat, i-am pus în glumă o pălărie neagră pe cap; asta s-a întâmplat pe vremea în care mă preocupau asemenea lucruri, cum ar fi rolul umorului în relația dintre doctor și pacient și semnificația râsului în procesul de vindecare. Așa țineam noi morțiș pe vremea aceea: voiam să reformăm lumea și sistemul norvegian de sănătate și să privim pacientul în

mod holistic, și bla, bla, bla. De asemenea, aveam convingerea că noi reprezentăm o excepție, că eram ceva deosebit și că această clinică avea să devină ceva deosebit, și probabil că, la urma urmelor, această idee ne determină pe noi toți să ne trezim dimineța – convingerea fermă că noi suntem speciali și constituim excepția.

„Nu este în regulă. Chiar deloc“, continuă Tore, „ar fi putut să umezească hârtia igienică și s-ar fi putut spăla cu grijă. Există multe posibilități. Ar fi putut să-și cumpere șervețele umede de la 7-Eleven și să se curețe cu ele înainte să vină aici. Dar el n-a făcut nimic din toate astea. Și dacă e în stare să-și vâre fundul puturos, plin de fecale proaspete, în fața unui om pe care nu-l cunoaște, atunci de ce altceva o mai fi capabil? Ce altceva ascunde, ce altceva mai dosește acest bărbat?“

Cât timp mă surprind pe mine turuindu-i despre mișcare, consum de lichide și fibre, încerc să ignor și vocea revoltată a lui Tore, și duhoarea care în urmă cu câteva minute a inundat încăperea și care persistă încă.

Pe durata studiilor, am lucrat ture suplimentare la un centru de îngrijiri medicale pentru bătrâni. Acolo, am învățat să separ lucrurile, și, după doar o săptămână, eram deja în stare să trec de la spălatul rahatului de pe corpurile pacienților și de pe pereți și de la împinsul cărucioarelor la mâncatul unei karbonada¹ la cantină. Mi-am clădit un scut impermeabil între aici și acolo, între mai demult și acum și, nu în ultimul rând, între mine și pacienți.

1. *Karbonadesmørbrød* este un fel de mâncare alcătuit din carne tocată prăjită, asemănătoare cu cea folosită pentru hamburgeri, dar așezată pe o felie de pâine cu margarină, peste care se pot pune castraveți, roșii, ardei sau salată. Există mai multe rețete pentru acest fel de mâncare popular în țările scandinave.

Acum nu mai suport nimic. De-a lungul anilor, totul s-a uzat și s-a slăbit, concomitent a început să scârțâie și capacitatea mea de a nu amesteca lucrurile, și acum trebuie să investesc energie în mod conștient în ceea ce, cu doar câțiva ani în urmă, mergea de la sine.

Încerc să-mi explic imaginile clare care îmi duc propria viață pe retina mea. Vorbesc despre supozitoare, introduc rețeta în sistem, dar imaginile continuă să se reverse, și situația se înrăutățește, devine imposibil de descris, îmi văd dinții care mușcă hemoroizi atât de tare, încât sângele și fecalele sar pe tavan. De unde vin toate acestea? Nu am fost așa mai demult. M-am confruntat cu lucruri mult mai rele, am spart abcese care i-au stropit nu doar pe cei din apropiere, ci și peretele și tavanul. Am îngrijit răni deschise. Am văzut toate felurile de secreții produse de corpul uman și am simțit toate mirosurile pe care le emană, nu pot să mă las doborâtă de niște fecale. Dar scuturile nu mai sunt la fel de rezistente și totul parcă așteaptă să se reverse. Dacă nu mă adun, o să iasă cu scandal, ceea ce înseamnă că nu voi mai rămâne aici, și atunci ce se va alege de mine? Nu mi-au mai rămas decât acest birou și această uniformă.

„Stai calmă“, îmi reamintește Tore. „Chiar dacă scandalul a avut deja loc.“

„Dar nu *aici*“, îi răspund. „*Aici* încă nu s-a întâmplat nimic.“

Bărbatul cu hemoroizi pleacă. Îmi actualizez jurnalul, deschid ușa și strig numele următorului pacient. Dar singurul care așteaptă pe coridor este un bărbat cu ochelari și coadă de cal, și el scutură din cap. Mă uit în sus și în jos pe coridor, mă duc inclusiv în sala mare de așteptare și rostesc numele acolo, dar nimeni nu-și ridică privirea din telefonul mobil.

Chiar când sunt pe punctul de a intra în cabinet, Bărbatul cu Coadă de Cal se uită întrebător la mine, iar în ochii

lui mi se pare că întrezăresc întrebarea: „Pot să intru eu în cabinet, dacă pacientul dinaintea mea nu și-a făcut apariția?“ „Nu, nu poți să intri“, îi comunic eu în tăcere, prin expresia feței. „Acum voi avea o scurtă și binemeritată pauză.“

Odinioară, l-aș fi chemat în cabinet. Ca să lucrez în avans, ca să țin situația sub control și să fiu eficientă, îi expediam unul câte unul. Dar, recent, am descoperit că, indiferent cât de repede aș fi lucrat și câți pacienți aș fi consultat, nu conta. Numărul pacienților creștea, de parcă ar fi curs de la robinet. Întotdeauna veneau alți pacienți, iar și iar. Nu se terminau niciodată.

Mă așez la birou și mă uit în gol. „Este în regulă“, mă gândesc eu, „trebuie să mă liniștesc în aceste momente libere din timpul zilei, este important să...“, dar apoi vibrează telefonul și îmi amintesc că a vibrat și atunci când eram cu degetele în Bărbatul cu Hemoroizi.

Pe ecran este un șir de mesaje necitite. Majoritatea sunt de la Bjørn.

Ce mai faci? De ce nu răspunzi?

Nu-i răspund nici la mesajul acesta, așa cum n-am făcut-o nici la cele de ieri. Sau de astă-noapte, după câte se pare, pentru că, atunci când derulez aplicațiile de pe telefon, văd că mi-a trimis mai multe mesaje, și la miezul nopții, și pe la ora trei-patru dimineața.

Aceasta este noua mea tactică: nu-i răspund nici la mesaje, nici la apeluri. Am reușit să fac asta de ieri după-amiază, când stăteam ca de obicei cu degetele mari în dreptul ecranului telefonului mobil. Dar apoi cuvintele au refuzat să apară. Ce puteam să-i scriu, cine se afla de partea cealaltă a ecranului și aștepta răspunsul meu? Și ce rost aveau toate acestea?

„Lasă-i să aștepte“, m-am gândit eu și am pus telefonul în bibliotecă. „Oricum asta fac.“